

MNO v sociálnej oblasti: kde sme a kam kráčame

Výročná konferencia SocioFóra
4. a 5. február 2014, Banská Bystrica

Konferencia sa uskutočnila vďaka podpore:

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

Projekt je podporený programom Aktívne občianstvo a inklúzia, ktorý realizujú:

NADÁCIA PRE SLOVENSKA
CHILDREN OF SLOVAKIA FOUNDATION

socza

Workshop 4:

EKONOMIKA VEREJNÝCH A NEVEREJNÝCH POSKYTOVATEĽOV

**(ekonomicky oprávnené náklady, príjmy a výdavky verzus
výnosy a náklady, úhrady a nedoplatky)**

Alica MIKLÁŠOVÁ

**Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Klas, n. o., Vrbové,
ddklas@stonline.sk**

EKONOMIKA VEREJNÝCH A NEVEREJNÝCH
POSKYTOVATEĽOV – EKONOMICKY OPRÁVNENÉ
NÁKLADY, PRÍJMY A VÝDAVKY VERSUS VÝNOSY A
NÁKLADY, ÚHRADY A NEDOPLATKY

WORKSHOP 4

PREČO TAKÝTO WORKSHOP

- POSKYTOVATELIA: - VEREJNÍ – PRÍSPEVKOVÉ A ROZPOČTOVÉ ORGANIZÁCIE, NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE ZALOŽENÉ OBCOU
- NEVEREJNÍ – NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE, OBČIANSKE ZDRUŽENIA, ÚČELOVÉ ORGANIZÁCIA CIRKVI, FO, ...
- ODLIŠNÉ METÓDY VEDENIA ÚČTOVNÍCTVA
- EKONOMICKÉ POJMY NÁKLADY, VÝDAVKY, PRÍJMY, VÝNOSY

ZÁKON O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH A EKONOMICKÁ TERMINOLÓGIA

- § 72, ODSEK 5 – DEFINÍCIA EKONOMICKY OPRAVNENÝCH NÁKLADOV EON
- § 77 – FINANČNÝ PRÍSPEVOK NA PREVÁDKZU - FPP

DEFINÍCIA EON V § 72, ODST. 5 ZÁKONA O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

NÁKLADY

- MZDY, PLATY A OSTATNÉ OSOBNÉ VYROVNAVANIE
- POISTNÉ NA ZDRAVOTNÉ, SOCIÁLNE A DÔCHODKOVÉ POISTENIE
- TUZEMSKÉ CESTOVNÉ NÁHRADY
- DOPRAVNÉ
- NÁJOMNÉ ZA PRENÁJOM NEHNUTEĽNOSTÍ
- ODPISY HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU

VÝDAVKY NA:

- ENERGIE, VODU A KOMUNIKÁCIE
- MATERIÁL OKREM REPREZENTAČNÉHO VYBAVENIA NOVÝCH INTERIÉROV
- RUTINNÚ ÚDRŽBU A ŠTANDARDNÚ ÚDRŽBU OKREM JEDNORAZOVEJ ÚDRŽBY OBJEKTOV A RIEŠENIA HAVARIJNÁCH STAVOV
- SLUŽBY
- BEŽNÉ TRANSFERY V ROZSAHU VRECKOVÉHO, ODPUSŤOVANÉHO, ODCHODNÉHO, NÁHRADY PRÍJMU PRI PN

OTÁZKA V SÚVISLOSTI S VÝDAVKAMI NA MATERIÁL, ENERGIE, SLUŽBY

- POSKYTOVATEĽ – ÚČTOVNÁ JEDNOTKA, KTORÁ ÚČTUJE O ZÁSOBÁCH – NAPR. POTRAVÍN, DO EON ZAHRNIE VÝDAVKY NA NÁKUP VŠETKÝCH POTRAVÍN, VRÁTANE TÝCH, KTORÉ EŠTE NIE SÚ SPOTREBOVANÉ, ALE SÚ V ZÁSOBÁCH NA SKLADE ALEBO IBA TIE SKUTOČNE SPOTREBOVANÉ
- - MOŽNOSŤ UMELO OVPLYVŇOVAŤ VÝŠKU EON
- OBDOBNE PRI ENERGIÁCH – NEDOPLATKY, PREPLATKY Z ÚČTOVNÉHO OBDOBIA KTORÉ SÚ DODÁVATEĽMI VYÚČTOVANÉ V NOVOM KALENDÁRNOM ROKU
- OBDOBNE TELEFÓNY, AUDÍTORSKÉ SLUŽBY,

OTÁZKA V SÚVISLOSTI S NÁKLADMI NA MZDY A ODVODY, VÝDAVKAMI NA TRANSFERY

- DO EON TEDA PATRIA AJ MZDY A ODVODY ZA DECEMBER VYPLATENÉ V JANUÁRI NASLEDUJÚCEHO KALEDNÁRNEHO ROKA?
- KONKRÉTNY PRÍPAD – VÝPLATA ODSUPNÉHO A ODCHODNÉHO PRI VÝPOVEDI Z DÔVODU ZDRAVOTNEJ NESPÔSOBILOSTI VYKONÁVAŤ KONKRÉTNÚ PRÁCU – TIETO VÝDAVKY VZNIKNÚ V DANOM ROKU, OVPLYVNIA EON AŽ V DALŠOM ROKU, POSKYTOVATEĽ ICH VŠAK MUSÍ ZAPLATIŤ V ROKU, KTORÉHO SA TO TÝKA. OTÁZKA: KDE MÁ NA TO VZIAŤ???

ZÁKON O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH - § 77 FPP

EKONOMICKÉ KATEGÓRIE:

- PRIEMERNÉ BEŽNÉ VÝDAVKY – PÔSOBNOSŤ OBCÍ A VUC
- SKUTOČNÉ BEŽNÉ VÝDAVKY – NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ
- PRIEMERNÉ SKUTOČNE DOSIAHNUTÉ PRÍJMY Z PLATENIA ÚHRAD – PÔSOBNOSŤ OBCÍ A VUC
- SKUTOČNE DOSIAHNUTÉ PRÍJMY Z PLATENIA ÚHRAD – NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ

PRIEMERNÉ BEŽNÝ VÝDAVKY - PBV

- § 77 – PRESNÁ DEFINÍCIA TÝCHTO EKONOMICKÝCH KATEGÓRIÍ, V PŮVODNOM ZÁKONE CHÝBALA
- OTÁZKA – ČI JE SPRAVODLIVÝ TAKÝTO SPÔSOB VÝPOČTU FPP
- V BEŽNÝCH VÝDAVKOCH POSKYTOVATEĽOV V ZRIAĎOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI OBCÍ A VUC ČASTO CHÝBAJÚ VÝDAVKY NA RUTINNÚ A ŠTANDARDNÚ ÚDRŽBU OBJEKTOV, LEBO TIETO OBJEKTY MAJETKOM ZRIAĎOVATEĽA, KTORÝ ICH AJ FINANCUJE
- TIEŽ VÝDAVKY NA SLUŽBY – NEPLATIA NÁJOMNÉ, ŠKOLENIA, AUDÍTORSKÉ SLUŽBY, AGENDA BOZP, OPP – VÝDAVKY, KTORÉ MÔŽE ZASTREŠIŤ ZRIAĎOVATEĽ
- DO PRIEMERNÝCH BEŽNÝCH VÝDAVKOV IBA UHRADENÉ OD JANUÁRA DO DECEMBRA PRÍSLUŠNÉHO ROZPOČTOVÉHO ROKU
- VRATKY A NEDOPLATKY SA UPLATNIA AŽ VO VÝPOČTE PRIEMERNÝCH BEŽNÝCH VÝDAVKOV BUDÚCEHO ROKA, TEDA AK V REGIÓNE BOLA TUHÁ ZIMA NAPR. V ROKU 2013, NEDOPLATKY OVPLYVNIA AŽ VÝŠKU PBV ZA ROK 2014 A TEDA VÝŠKU FPP NA ROK 2015.
- ODKIAĽ VZIAŤ ZDROJE NA NEDOPLATKY V ROKU, KEDY ICH TREBA PLATIŤ, TEDA V NAŠOM PRÍKLADE V ROKU 2014?

PRIEMERNÉ SKUTOČNE DOSIAHNUTÉ PRÍJMY Z PLATENIA ÚHRAD

- IBA SKUTOČNE ZAPLATENÉ ÚHRADY, NIE CENA ZA SLUŽBU, TEDA BEZ POHĽADÁVOK
- KLIENTI ZARIADENÍ VUC S NIŽŠÍMI PRÍJMAMI, KTORÉ NESTAČIA V MNOHÝCH PRÍPADOCH NA ÚHRADU, TEDA PRIEMERNÁ VÝŠKA SKUTOČNE DOSIAHNUTÝCH PRÍJMOV JE POMERNE NÍZKA
- §77, ODS. 11 - AK NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ MÁ VYŠŠIE SKUTOČNE DOSIAHNUTÉ PRÍJMY Z ÚHRAD, AKO PRIEMERNÉ SKUTOČNE DOSIAHNUTÉ PRÍJMY Z ÚHRAD V PÔSOBNOSTI OBCÍ A VUC, FPP SA KRÁTI O TENTO ROZDIEL – ČO JE TAKMER VŽDY.

ČO Z TOHO VYPLÝVA?

- ZLOŽITOSŤ VÝPOČTOV
- RÔZNORODOSŤ TERMINOLÓGIE – ZLÁ INTERPELÁCIA MÔŽE VIESŤ K PODHODNOTENIU ALEBO NADHODNOTENIU VÝŠKY EON, ČO MÁ ZA NÁSLEDOK NESPRÁVNE STANOVENIE VÝŠKY ÚHRADY OD KLIENTA
- NÁROČNOSŤ PREPOČÍTANIA EON, SLEDOVANIA VÝDAVKOV A PRÍJMOV U POSKYTOVATEĽOV, KTORÍ VEDÚ INÉ ÚČTOVNÍCTVO, AKO PRÍSPEVKOVÉ A ROZPOČTOVÉ ORGANIZÁCIE, KTORÉ SLUŽIA VÄČŠINOU PRE OBCE A VUC AKO ZÁKLADŇA
- TÍTO POSKYTOVATELIA MUSIA TEDA VIESŤ ÚČTOVNÍCTVO RAZ PRE ÚČELY NAPRÍKLAD DAŇOVÉHO PRIZNANIA /VYKONÁVAJÚ PODNIKATEĽSKÚ ČINNOSŤ/, ALEBO ZVEREJNENIA ÚČTOVNEJ ZÁVIERKY, PRÍP. VÝROČNEJ SPRÁVY A TIEŽ MUSIA SLEDOVAŤ PRÍJMY A VÝDAVKY Z HĽADISKA POŽIADAVIEK ZÁKONA O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH.

PREDMET WORKSHOPU - TERMINOLÓGIA

- POTREBA JEDNOTNÉHO CHÁPANIA TÝCHTO POJMOV ZO STRANY POSKYTOVATEĽOV, ABY SA POTOM NEMIEŠALI HRUŠKY S JABLKAMI A NEPOROVNÁVALO NEPOROVNATEĽNÉ

NEBOL BY JEDNODUCHŠÍ NAPRÍKLAD SYSTÉM FINANCOVANIA TAK, AKO V ŠKOLSTVE, TEDA FINANČNÝ LIMIT NA KLIENTA?

ÚHRADY A NEDOPLATKY

- VÝŠKA ÚHRADY MAX. DO VÝŠKY EON
- KTO DOPLATÍ KLIENTOVI, KTORÝ NEMÁ NA ÚHRADU?
- NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ – MAL BY TO DOSTAŤ VO FPP
- NEVEREJNÝ POSKYTOVATEĽ POSKYTUJÚCI SOCIÁLNE SLUŽBY FINANCOVANÉ PRIAMO ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU FORMOU PAUŠÁLNEHO PRÍSPEVKU A NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE ZALOŽENÉ OBCAMI – TÝM KTO DOPLATÍ NEDOPLATKY OD KLIENTOV? EVIDUJÚ POHĽADÁVKY, ZA KTORÉ VŠAK NIČ NEZAPLATIA A VEĽA TAKÝCHTO KLIENTOV MÔŽE PRIVIESŤ **POSKYTOVATEĽA DO ZÁHUBY!!!**

PODSTATNÁ OTÁZKA

- JE POSTAČUJÚCA VÝŠKA FINANČNÝCH PRÍSPEVKOV, ČI UŽ FPP VYPOČÍTANÁ V ZMYSLE § 77 ZÁKONA, ALE NAJMÄ PAUŠÁLNY FINANČNÝ PRÍSPEVOK ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU NA KVALITNÉ POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB?
- AKO POSKYTOVATEĽ POBYTOVEJ SLUŽBY – N.O. ZALOŽENÁ OBCOU, TVRDÍM, ŽE **VÔBECŤ NIE!!!**
- OD PRÍSPEVKU V ZMYSLE ZÁKONA 195 NA DSS 1 55000 SK/KLIENTA/ROK – 428,75 €/MESIAC/KLIENTA AŽ PO DNEŠNÝ PAUŠÁLNY PRÍSPEVOK ZO ŠR 330 EUR/MESIAC/KLIENTA PRI PRAVIDELNOM MEDZIROČNOM RASTE ŽIVOTNÝCH NÁKLADOV
- **AKO SA DÁ TAKTO FUNGOVAŤ?**

NA ZAMYSLENIE KOĽKO SA Z PAUŠÁLNEHO FINANČNÉHO PRÍSPEVKU ZO ŠR VRÁTI SPÄŤ

ROK 2012

- FINANČNÝ PRÍSPEVOK: 256 680 €
- ODVODY ZP, SP, DP: 126 892 €
- DANE 22 817 €
- CELKOM VRÁTENÉ 149 709 €
- % 58

ROK 2013

- FINANČNÝ PRÍSPEVOK: 256 680 €
- ODVODY ZP, SP, DP: 135 039 €
- DANE: 22 481 €
- CELKOM VRÁTENÉ: 157 720 €
- % 61

SKÚSME SPOLU HĽADAŤ
ODPOVEDE NA TIETO OTÁZKY!

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ!

Zákon o sociálnych službách

Vybrané ekonomické termíny

Vybrané ekonomické termíny

- Ekonomicky oprávnené náklady (§72 ods. 5)
- Priemerné bežné výdavky (§ 77 ods. 3,4)
- Priemerné bežné príjmy z platenia úhrad (§77 ods. 3,5)
- Skutočné bežné výdavky (§77 ods. 7)
- Priemerné skutočne dosiahnuté príjmy (§77 ods. 7)
- Finančný príspevok
  - Finančný príspevok na odkázanosť (§76)
  - Finančný príspevok na prevádzku (§77)
  - Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby (§78a)

Ekonomicky oprávnené náklady (EON)

- o Čo patrí medzi EON?
- o Načo sa využívajú?
- o Ako sa postupuje pri ich určení?
- o Vzájomná súvislosť EON a ostatných nákladov na poskytovanie sociálnych služieb

ČO patrí medzi EON?

- a) Náklady na mzdy najviac do výšky podľa Zákon č. 533/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov vo verejnom záujme...
- b) Náklady na poistné na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie v rozsahu určenom podľa písmena a)
- c) Náklady na tuzemské cestovné náhrady
- d) Uhradené náklady na energie, vodu a komunikácie
- e) Uhradené náklady na materiál okrem reprezentačného vybavenia nových interiérov
- f) Dopravné náklady
- g) Uhradené náklady na rutinnú údržbu a štandardnú údržbu okrem jednorazovej údržby objektov alebo ich častí a riešenia havarijných stavov

- h) Náklady na nájomné za prenájom nehnuteľností alebo inej veci okrem dopravných prostriedkov a špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky, náradia a materiálu najviac vo výške obvyklého nájomného, za aké sa v tom čase a na tom mieste prenechávajú do nájmu na dohodnutý účel veci toho istého druhu alebo porovnateľné veci
- i) Uhradené náklady za služby
- j) Uhradené náklady na bežné transfery v rozsahu vreckového podľa osobitného predpisu, odstúpeného, odchodného, náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu
- k) Náklady na odpisy hmotného a nehmotného majetku podľa účtovných predpisov o ktorom poskytovateľ sociálnej služby účtuje a odpisuje ho ako účtovná jednotka, odpis hmotného majetku ktorým sú novo obstarané stavby a byty a nebytové priestory užívané na účely poskytovania sociálnych služieb v zariadeniach alebo ich technické zhodnotenie najviac vo výške obvyklého nájomného, za aké sa v tom čase a na tom mieste prenechávajú do nájmu na dohodnutý účel veci toho istého druhu alebo porovnateľné veci

Načo sa využívajú?

Využívajú sa pri určovaní sumy úhrady za sociálnu službu:

- o Verejný poskytovateľ sociálnej služby (ďalej len VPSS) postupuje podľa §72 ods. 2,4
- o Neverejný poskytovateľ sociálnej služby (ďalej len NPSS) postupuje podľa §72 ods. 3,4

Ako sa postupuje pri ich určení?

o Príklad...

Vzájomná súvislosť EON a ostaných nákladov na poskytovanie sociálnych služieb

Prípadová štúdia:

- Neverejný poskytovateľ sociálnej služby (ďalej len NPSS) uhradil dane. Ako sa to prejaví pri EON a pri určení skutočných bežných výdavkov a aký to bude mať dopad na ekonomiku NPSS?

Priemerné bežné výdavky (ØBV)

o Zisťuje obec alebo vyšší územný celok (ďalej len VÚC) za predchádzajúci rozpočtový rok v prepočte na počet prijímateľov sociálnej služby (počet hodín soc.poradenstva, opatr.služby, spriev.služby, predčítateľskej služby, tlmočenia, počet „km“ prepravnej služby alebo inú jednotku výkonu) v členení podľa:

- 1. Druhu poskytovanej sociálnej služby (podľa 3-5 hlavy - §24 až §47)**
- 2. Formy poskytovanej sociálnej služby (ak sa SS poskytujú v zariadení)(§13)**
- 3. Kapacity zariadenia sociálnej služby (ak sa SS poskytujú v zariadení):**
  - a) do 40 miest
  - b) od 40 – 100 miest
  - c) nad 100 miest

Priemerné bežné príjmy z platenia úhrad (ØBP)

o Zisťujú sa za predchádzajúci rozpočtový rok.

Skutočné bežné výdavky (SBV)

- o Platí len pre NPSS (§77 ods.7).
- o Považujú sa za nich skutočné bežné výdavky NPSS za predchádzajúci rozpočtový rok.
- o Rozpor so zákonom o účtovníctve platným pre NPSS:
  1. Účtovná jednotka účtuje za účtovné obdobie nie za rozpočtový rok;
  2. Účtovná jednotka účtuje náklady a sledovanie výdavkov (uhradených nákladov) vyžaduje značné nároky na neštandardný evidenčný účtovný systém.

Priemerné skutočne dosiahnuté príjmy (ØSDP)

- o Platí len pre NPSS.
- o Považujú sa za nich skutočné dosiahnuté príjmy NPSS za predchádzajúci rozpočtový rok.
- o Rozpor so zákonom o účtovníctve platným pre NPSS:
  1. Účtovná jednotka účtuje za účtovné obdobie nie za rozpočtový rok;
  2. Účtovná jednotka účtuje tržby alebo výnosy a sledovanie príjmov (uhradených tržieb alebo výnosov) vyžaduje značné nároky na neštandardný evidenčný účtovný systém.

Finančný príspevok na odkázanosť (FPO)

o Finančný príspevok na odkázanosť a jeho určenie podľa §76 a §77 ods. 6

Finančný príspevok na prevádzku (FPP)

Spôsob určenia podľa §77 ods. 2:

1. Ak NPSS má nižšie $\emptyset$ SDP ako VPSS

$$FPP = \emptyset BV(\text{podľa kapacity}) - FPO(\text{NPSS}) - \emptyset BP(\text{podľa kapacity})$$

2. Ak NPSS má vyššie $\emptyset$ SDP ako VPSS

$$FPP = \emptyset BV(\text{podľa kapacity}) - FPO(\text{NPSS}) - \emptyset SDP$$

Problémy s určením v bežnej praxi...

Ďakujem za pozornosť!

Otázky?

Ekonomika verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

RNDr. Ing. Marcela Dobešová

Centrum poradenstva a vzdelávania n.o.

Členenie subjektov poskytovateľov sociálnych služieb

- I. **verejný sektor** (prvý sektor) – štátny a samosprávny sektor,
- II. **podnikateľský** (druhý sektor) – trhové hospodárstvo, použitie zisku slúži zriaďovateľom týchto subjektov,
- III. **neziskový** (tretí sektor) – nepodnikateľský, ak vytvorí zisk, tak použitie zisku slúži na podporu činnosti.

Legislatívny rámec neverejného poskytovateľa sociálnych služieb (NPSS)

- Hmotno-právny predpis **osoby NPSS**, podľa ktorého bola založená / zriadená
- Zákon č. 448/2008 Z.z. **o sociálnych službách** v znení neskorších predpisov
- Legislatívne predpisy **pre oblasť účtovníctva**
  - Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
  - Opatrenia MF SR vydávané Ministerstvom financií SR pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva a v sústave podvojného účtovníctva:
    - pre neziskové účtovné jednotky
    - pre podnikateľské subjekty

Legislatívny rámec neverejného poskytovateľa sociálnych služieb (NPSS)

- **Daňové zákony:**
  - Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 406/2011 Z. z. **o dobrovoľníctve** a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákony **súvisiace s verejnými financiami**
  - Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
  - Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
  - Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
  - Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov
  - Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
  - Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Ostatné zákony súvisiace s **viacdrojovým financovaním**

Hospodárenie poskytovateľov sociálnych služieb

Odlišnosti v spôsobe financovania, t.j. získavania zdrojov na svoju činnosť a v spôsobe finančného riadenia verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb:

- **Verejný poskytovateľ** (rozpočtová alebo príspevková organizácia) je financovaný z verejných zdrojov (štátny rozpočet a rozpočet samospráv a vlastných prostriedkov získaných za platené úkony, alebo služby),
- **Neverejný poskytovateľ – podnikateľ** (podnikateľský subjekt) náklady na svoju činnosť financuje z výnosov z predaja svojich produktov (tovarov, výrobkov alebo poskytovaných služieb).
- **Neverejný poskytovateľ – nezisková organizácia** svoje aktivity vykryva z viacerých zdrojov. Je to hlavne z tržieb a výnosov predaja všeobecno-prospešných služieb, alebo z príjmov z dotácií, príspevkov a darov na svoju činnosť.

Odlišnosti hospodárenia účtovných jednotiek

- **Rozpočtové organizácie** hospodária na základe rozpočtu, zdroje financovania zabezpečené na celý rozpočtový rok = hospodársky rok (zákon o rozpočtových pravidlách)
- **Príspevkové organizácie** hospodária s viaczdrojovým financovaním, z verejných zdrojov zabezpečená sociálna služba z rozpočtu zriaďovateľa (zákon o rozpočtových pravidlách)
- **Neziskové organizácie** hospodária tiež s viaczdrojovým financovaním, financovanie sociálnej služby na základe zmluvy (podľa zákona o sociálnych službách), hospodárenie je merateľné cez jednotný systém, ktorého rámce sú zakotvené v legislatíve, účtovníctvo sa vedie podľa postupov účtovania pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania.

Ekonomika neverejného poskytovateľa sociálnych služieb

Základným zdrojom informácií pre riadenie ekonomického procesu poskytovateľa sociálnych služieb:

- Hospodárenie členené podľa činnosti na jednotlivé „**nákladové strediská**“:
  - **hlavná činnosť** – druh sociálnej služby (sledovanie ekonomiky oprávnených nákladov), prípadne iný druh služby vo verejnom záujme (všeobecno-prospešná činnosť) – napĺňanie účelu zriadenia / založenia
  - **ekonomická činnosť** - každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem nad rozsah svojej hlavnej činnosti
  - **podnikateľská činnosť** – pravidelné vykonávanie činnosti (predaj produktu na voľnom trhu) za účelom dosahovania zisku
- jednotlivých **zdrojov financovania** procesu a projektov (verejné, súkromné, vlastná činnosť, členské príspevky,
- finančného toku **projektov** a ich vecné plnenie,
- **zdaňovaných, nezdaňovaných príjmov** a k nim použité výdavky na hlavnú činnosť, ekonomickú i podnikateľskú činnosť, ak NÚJ podniká pre účely daňových povinností

Povinnosti NPSS podľa § 67a zákona č. 448/2008 Z.z.

- Povinnosť vypracovať výročnú správu o činnosti a hospodárení poskytovateľa sociálnej služby za predchádzajúci kalendárny rok **do 15. júla** príslušného kalendárneho roka a uložiť do Registra účtovných závierok
- Výročná správa obsahuje najmä
  - a) prehľad o poskytovaní sociálnej služby a o inom predmete činnosti alebo podnikania vykonávaných v kalendárnom roku,
  - b) ročnú účtovnú závierku a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých,
  - c) výrok audítora k ročnej účtovnej závierke, ak ju audítor overoval,
  - d) prehľad o príjmoch (výnosoch) a výdavkoch (nákladoch),
  - e) prehľad príjmov v členení podľa zdrojov,
  - f) stav a pohyb majetku a záväzkov,
  - g) ekonomicky oprávnené náklady na jedného prijímateľa sociálnej služby podľa druhu poskytovanej sociálnej služby za kalendárny rok.

Povinnosti NPSS podľa § 67a zákona č. 448/2008 Z.z.

- Ročná účtovná závierka musí byť overená audítorom, ak
  - a) príjmy z verejných prostriedkov v roku, za ktorý je ročná účtovná závierka zostavená, prekročia sumu 33 193 eur,
  - b) všetky príjmy poskytovateľa sociálnej služby podľa odseku 1 prekročia sumu 165 969 eur.
- Poskytovateľ sociálnej služby vedie účtovníctvo podľa zákona o účtovníctve
- Poskytovateľ sociálnej služby musí viesť vo svojom účtovníctve oddelene príjmy (výnosy) a výdavky (náklady) spojené s poskytovaním sociálnej služby a príjmy (výnosy) a výdavky (náklady) spojené s inou činnosťou.

Ďalšie povinnosti NPSS

- Do 31. marca nasledujúceho roka podať daňové priznanie k dani z príjmov za predchádzajúci rok. Táto povinnosť vyplýva zo zákona č. 595/2003 Z. z. **o dani z príjmov** v znení a doplnení niektorých zákonov a jeho ustanovení z dôvodu, že NPSS podľa tohto zákona má príjmy, ktoré sú predmetom dane, hoci sú oslobodené
- V súlade s novelou zákona o účtovníctve účinnou od 1. januára 2014 bude miesto ukladania účtovnej závierky pre všetky neziskové účtovné jednotky **Register účtovných závierok (RÚZ)**. Účtovnú závierku do RÚZ zabezpečuje buď príslušný daňový úrad alebo elektronicky účtovná jednotka do termínu

Finančné ciele pre neverejného poskytovateľa sociálnych služieb

- **Základný cieľ** v súčasných podmienkach je jeho **inštitucionálna stabilita**
- Príklady najčastejších čiastkových finančných cieľov:
  - **Platobná schopnosť (likvidita)** – vyjadruje schopnosť zabezpečiť v danom čase úhradu splatných záväzkov
  - **Stupeň samofinancovania** – schopnosť financovať náklady hlavnej činnosti z tržieb a z výnosov
  - **Rentabilita všeobecnoprospešnej služby** – schopnosť pokrývať náklady všeobecnoprospešnej služby z tržieb a z príspevkov (dotácií)
  - **Diverzifikácia finančných príjmov** – nové zdroje financovania činnosti, znižovanie závislosti na verejných zdrojoch a zvyšovanie podielu súkromných zdrojov
  - **Rentabilita podnikateľskej činnosti** – znamená schopnosť dosahovať zisk z podnikania
  - **Stabilita** – je schopnosť NÚJ pri meniacich sa podmienkach dosahovať požadovaný stupeň samofinancovania, diverzifikácie príjmov, rentabilitu všeobecnoprospešnej služby, rentabilitu podnikateľskej činnosti a likviditu

Verejní kontra neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

- Rozdielnosť prostredia **princípov hospodárenia** verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (rozpočtové, príspevkové, neziskové, podnikateľské organizácie)
- Chýbajúca **legislatíva v definovaní všeobecno-prospešných služieb**, verejno-prospešných a vzájomne prospešných služieb
- **Rezortné riešenie služieb vo verejnom záujme** (školsťvo, zdravotníctvo, veda, výskum, vzdelávanie, kultúra a sociálna oblasť)
- Chýbajúce všeobecné **pravidlá finančného riadenia verejných zdrojov** financovania služieb vo verejnom záujme a kontrolný systém hlavne hospodárnosti a efektívnosti
- Narušený princíp **solidarity**, princíp **subsidiarity** a **spravodlivého prerozdelenia verejných zdrojov**

Ďakujem za pozornosť!

Pokračovanie v ďalšom vzdelávaní a
poradenstve

www.sluzbymvo.sk

www.poradamvo.sk

Ekonomicky oprávnené náklady

Náklady poskytovateľa sociálnej služby uvedené v § 72 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov

---

Spôsob zisťovania ekonomicky oprávnených nákladov

Skutočné bežné výdavky za predchádzajúci rozpočtový rok je potrebné upraviť o nasledovné výdavky:

- znížiť o výdavky súvisiace s poskytovaním sociálnej služby, ktoré zákon o sociálnych službách neupravuje - § 15 ods. 3,
- znížiť o výdavky na reprezentačné vybavenie nových interiérov, výdavkov na jednorazovú údržbu objektov alebo ich častí a riešenie havarijných stavov,
- znížiť výdavky na stravovanie zamestnancov o príjmy (platby zamestnancov, príspevok zo SF),

-
- znížiť o výdavky, ktoré vznikli v mesiacoch január až december, ale patria do nákladov predchádzajúceho roka (napr. platby zrealizované v roku 2013 za rok 2012).
  - zvýšiť o výdavky, ktoré vznikli v nasledujúcom rozpočtovom roku, ale patria do nákladov predchádzajúceho roka (napr. platby zrealizované v roku 2014 za rok 2013).
  - zvýšiť o odpisy hmotného a nehmotného majetku.

Ekonomicky oprávnené náklady zisťujeme podľa jednotlivých druhov poskytovaných sociálnych služieb.

Verejný aj neverejný poskytovateľ určuje sumu úhrady za sociálnu službu najviac vo výške ekonomicky oprávnených nákladov znížených o príjem z finančných príspevkov.

Záver z workshopu 4 Ekonomika verejných a neverejných poskytovateľov

(4. februára 2014 Banská Bystrica)

Účastníci workshopu sa zhodli, že:

- terminológia ekonomických pojmov pri stanovení EON (§ 72 ostatnej novely zákona o sociálnych službách 448/2008 Z.z.) zostala v mnohých prípadoch nejasná, najmä vzhľadom k termínom náklady a výdavky, výnosy a príjmy;
- snaha zákonodarcu stanoviť výpočet príspevku na prevádzku (FPP) s prihliadnutím na priemerné bežné výdavky a príspevok na odkázanosť (FPO) nebola v novele zákona dotiahnutá do prijateľnej spravodlivej podoby, pretože rozdielna výška FPO sa neprejaví v celkovom finančnom príspevku poskytovateľa. Ak NPSS má nárok na vyšší objem financií v podobe FPO, pretože má ťažkých klientov v stupni V. a VI., v skutočnosti ho nedostane. FPO sa odpočítava od priemerných výdavkov a konečná suma FPP je nižšia. Výsledok je ten, že bez ohľadu na to, aké stupne odkázanosti majú obyvatelia zariadení NPSS (väčšinou sú to tie najťažšie zdravotné stavy klientov s nízkymi príjmami), poskytovatelia dostanú rovnaké financie. Platí nepriama úmera, čím je vyšší FPO, tým je nižší FPP. Keďže FPO odzrkadľuje ťažké stavy klientov, je to nespravodlivé;
- ochrana zostatku príjmu klienta sa v novele zákona zvýši, čím vznikajú (nedobytné) pohľadávky poskytovateľov voči klientom; štát ochraňuje nízkopríjmových klientov a ich rodinných príslušníkov, ktorým garantuje zostatok príjmov na úkor poskytovateľov SS, pretože nerieši dofinancovanie strát poskytovateľov sociálnych služieb, ktoré z toho vznikajú;
- NPSS nevedia zabezpečiť ani základnú reprodukciu, nie to ešte rozšírenú. Obce a VÚC ako poskytovatelia finančných príspevkov na sociálne služby neuznávajú odpisy ako náklad (nie EON), neuznávajú opravy havarijných stavov a NPSS nemôžu mať zisk. Takže z čoho zabezpečiť reprodukciu? Pritom je potrebné poukázať na to, že u VÚC a obcí ide reprodukcia cez kapitálové výdavky, ktoré sa do žiadnych nákladových vzorcov nepremietajú. Je potrebné viesť štatistické čísla o investičných výdavkoch VÚC a obcí do sociálnej oblasti, aby sme vedeli, koľko sa za posledné roky na tej ktorej VÚC a obciach preinvestovalo v kapitálových výdavkoch na sociálnu oblasť
- pokračuje nepriaznivý stav vo finančnom zabezpečení subjektov zriadených a založených mestami a obcami (nedostatočné legislatívne riešenie)
- problémom je nedostupnosť mnohých iných (diverzifikovaných) zdrojov z rôznych oblastí (nástroje politiky aktívnej zamestnanosti, projekty, dotácie a granty z ministerstiev). V poslednom období existuje čoraz viac prípadov, keď sú NPSS neoprávnenými žiadateľmi.
- rozdeľovanie príspevkov z dotácii MPSVR na rozvoj sociálnych služieb medzi verejných a neverejných poskytovateľov je nespravodlivé (cca 85 % dotácií je pridelených verejným poskytovateľom)
- v niektorých výzvach , napr. ESF nie sú NPSS oprávnenými žiadateľmi (neverejní poskytovatelia sú diskriminovaní v prístupe k viacerým grantovým schémam, napr. na podporu aktívnej politiky zamestnanosti – zamestnávanie znevýhodnených skupín,...)

Na základe uvedených nedostatkov či sporných otázok v ekonomike verejných a neverejných poskytovateľov predkladajú účastníci workshopu výročnej konferencii SocioFora nasledovné návrhy na riešenie. Požadujeme :

- aby MPSVR neodkladne doriešilo úhrady nízkopríjmových klientov, ktoré spôsobujú zvyšovanie pohľadávok poskytovateľov sociálnych služieb; ak zákonodarca niečo garantuje, nemôže to ísť na úkor jednej zo zúčastnených strán; je jeho povinnosťou zabezpečiť aj reálne financovanie tejto garancie
- aby MPSVR v spolupráci s MF vydalo metodické usmernenie pre správne používanie ekonomických termínov príjmy a výdavky (náklady a výnosy) v súvislosti s novelou zákona o sociálnych službách (usmernenie by sa malo tvoriť za účasti zástupcov NPSS, aby sa vychytilo čo najviac nepresností a nejasností v pojmoch)

- aby postup výpočtu FPP pre neverejného poskytovateľa nespôsobil zníženie jeho celkového finančného príspevku
- aby MPSVaR v spolupráci s MF zvažilo možnosť nepriamych nástrojoch pomoci pre poskytovateľov sociálnych služieb, napríklad znížením odvodovej povinnosti (cca 60% z finančných príspevkov na poskytované sociálne služby sa odvádzajú naspäť štátu vo forme povinných odvodov, daní zo závislej činnosti, daní z nehnuteľností a pod.
- aby SocioForum v spolupráci so ZMOS vyvíjalo tlak voči MPSVaR s cieľom riešiť nepriaznivý stav vo finančnom zabezpečení obecných poskytovateľov sociálnych služieb (neziskových organizácií, príspevkových a rozpočtových organizácií)

Spracovali:

Alica Miklášová

Oľga Reptová

Cyril Korpesio